

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

Відділ роботи
з пресою

Прес-інформація країни

Останнє оновлення: липень 2020 року

Україна

Ратифікувала Європейську конвенцію з прав людини у 1997 році

Суддя від країни: Ганна Юдківська

Резюме суддів доступні на сайті ЄСПЛ

Попередній суддя: Володимир Буткевич (1996–2008) [Список суддів Суду з 1959 року](#)

У 2019 році Суд розглянув 2 414 заяв, що стосувалися України, серед яких 2 227 було визнано неприйнятними або вилучено з реєстру справ. Суд постановив 109 рішень (що стосуються 187 заяв), у яких було виявлено щонайменше одне порушення Конвенції з прав людини.

Справи, які розглядали у	2018	2019	2020*
Справи, передані до судового формування	3197	3985	1896
Про які повідомлено Уряд	443	328	303
Винесено рішення щодо заяв:	3043	2414	1580
– Визнано неприйнятними або вилучено з реєстру суду (суддею одноособово)	2305	2128	1070
– Визнано неприйнятними або вилучено з реєстру суду (комітетом)	447	95	372
– Визнано неприйнятними або вилучено з реєстру суду (палатою)	1	4	1
– Винесено рішення	290	187	137

* із січня по липень 2019 року

Інформацію про судові структури та процедуру див. на [сайті ЄСПЛ](#).

Статистику, що стосується проміжних заходів, можна подивитися [тут](#).

Заяви, що очікують розгляду в Суді, станом на 03.07.2020 р.	
Загальна кількість заяв, що очікують розгляду	9650
	9136
Заяви, що очікують розгляду Судом	
Одноособово суддею	145
Комітетом (3 судді)	2208
Палатою (7 суддів)	6783
Великою Палатою (17 суддів)	0

*включаючи заяви, за якими ще не отримано повністю заповнених формулярів

Україна та ...

Секретаріат

Завдання Секретаріату полягає в забезпеченні правової та адміністративної підтримки суду під час виконання судових функцій. Він складається із суддів, адміністративного й технічного персоналу, а також перекладачів. Зараз у Секретаріаті працюють 626 штатних співробітників.

Важливі справи, рішення, винесені

Великою Палатою

[«Денісов проти України» \(Denisov v. Ukraine\)](#)

25.09.2018

Справа стосувалася звільнення заявника з посади голови Київського адміністративного апеляційного суду.

Порушення пункту 1 статті 6 (право на справедливий суд)

Суд визнав неприйнятною скаргу щодо порушення статті 8 (право на повагу до приватного і сімейного життя)

[«Бурмич та інші проти України» \(Burmych and Others v. Ukraine\)](#)

12.10.2017

Ці п'ять заяв стосувалися тривалого невиконання остаточних судових рішень, у них порушувались питання, подібні до тих, які було розглянуто у пілотному рішенні [Іванов](#), за якою було винесено попереднє рішення, в якому визнавалась наявність структурної проблеми, що призводила до порушення пункту 1 статті 6 (право на справедливий розгляд справи впродовж розумного строку), статті 13 (право на ефективний засіб правового захисту) Конвенції та статті 1 Першого протоколу (захист власності) до Конвенції.

Суд визнав ці п'ять заяв прийнятними та об'єднав їх із іншими 12 143 заяв, що очікують розгляду.

Суд дійшов висновку, що ці п'ять заяв разом із 12 143 іншими заявами, що очікують розгляду, потрібно розглядати відповідно до зобов'язань, визначених у пілотному рішенні від 15 жовтня 2009 року в справі *Іванов проти України*.

Суд вирішив вилучити [всі ці заяви](#) з реєстру відповідно до підпункту «с» пункту 1 статті 37 Конвенції та передати їх до Комітету міністрів Ради Європи, щоб працювати з ними у межах загальних заходів виконання, визначених у пілотному рішенні у справі *Іванов*.

Див. прес-реліз [українською](#).

[«Бочан проти України \(№2\)» \(Bochan v. Ukraine\) \(№ 2\)](#)

05.02.2015

Справа стосувалася судового провадження, у межах якого було розглянуто заяву пані Бочан "за виняткових обставин", що ґрунтувалася на рішенні Європейського суду з прав людини у її попередній справі про несправедливість

судового розгляду з майнових питань ([рішення](#) від 3 травня 2007 року).

Порушення пункту 1 статті 6 (право на справедливий суд)

Палата

Справи про право на життя (стаття 2)

[«Міхно проти України» та «Світлана Атаманюк та інші проти України» \(Mikhno v. Ukraine and Svitlana Atamanyuk and Others v. Ukraine\)](#)

01.09.2016

Обидві справи стосувалися катастрофи військового літака під час авіашоу 27 липня 2002 року на аеродромі "Скнилів" у Львові. Заяву подали родичі осіб, які загинули, коли літак урізався у трибуну з глядачами і вибухнув ("Скнилівська трагедія"). У результаті катастрофи 77 осіб загинуло та понад 290 отримало ушкодження.

Відсутнє порушення статті 2

Порушення пункту 1 статті 6 (право на справедливий судовий розгляд протягом розумного строку) та статті 13 (право на ефективний засіб правового захисту) в контексті тривалості провадження щодо заяв пані Міхно про відшкодування шкоди та відсутність ефективного засобу правового захисту, щоб прискорити розгляд її справи

[«Юрій Іларіонович Шокін проти України» \(Yuriy Illarionovich Shchokin v. Ukraine\)](#)

03.10.2013

Справа стосувалася смерті ув'язненого, сина заявника, після катування з боку його співкамерників і за можливої участі тюремного наглядача під час відбування покарання у колонії. Порушення статті 2 у зв'язку зі смертю сина пана Щокіна під час відбування покарання

Порушення статті 2 щодо розслідування обставин смерті сина пана Щокіна, оскільки розслідування органи влади проводили без належної ретельності

Порушення статті 3 (заборона тортур) у зв'язку з катуваннями, яким піддавався син пана Щокіна

Порушення статті 3 (відсутність ефективного розслідування) стосовно нездатності держави ефективно розслідувати ці випадки катувань.

«Мосендз проти України» (Mosendz v. Ukraine)

17.01.2013

Справа стосувалася смерті сина заявника (Д. М.) під час чергування на посту в період проходження обов'язкової військової служби.

Два порушення статті 2

Порушення статті 13 (право на ефективний засіб правового захисту)

Суд дійшов висновку, що органи влади не провели ефективного розслідування та не забезпечили належну відповідальність за смерть Д. М., а також не захистили його життя належним чином. Суд, узявши до уваги загальнопоширене занепокоєння щодо наявності *дідівщини*¹ в українській армії, зазначив, що особливе занепокоєння викликає, зокрема, обмеження відповідальності за смерть Д. М. порушеннями з боку окремих офіцерів замість визнання відповідальності вищих органів влади.

«Кац та інші проти України» (Kats and Others v. Ukraine)

18.12.2008

Смерть, що відбулася внаслідок відсутності лікування під час досудового ув'язнення

Порушення статті 2

«Гонгадзе проти України» (Gongadze v. Ukraine)

08.11.2005

Відсутність захисту життя журналіста і відсутність ефективного розслідування його зникнення та смерті.

Порушення статті 2

**Справи про нелюдське та/чи таке, що
принижує гідність поведження чи
покарання
(стаття 3)**

«Развозжаєв проти Росії та України» (Razvozzhayev v. Russia and Ukraine)

19.11.2019

Справа стосувалась засудження чоловіка за організацію «масових безпорядків» у травні 2012 року в контексті опозиційних протестів, що призвело до порушення порядку в центрі Москви. Цей випадок був центральним питанням у деяких попередніх справах, які розглядалися Європейським судом з прав людини.

Порушення прав заявника за статтею 3 (заборона катування та нелюдського і принижуючого гідність поведження) та статті 5 (право на свободу та особисту недоторканість)

¹Дідівщина – неформальне позначення явища, коли новобранців тероризують старші за віком чи званням солдати армії у деяких колишніх республіках Радянського Союзу, зокрема в Росії та Україні.

в зв'язку з не проведенням ефективного розслідування Росією та Україною щодо небезпідставних тверджень заявника про його викрадення представниками органів влади Росії під час перебування в Україні та повернення до Росії.

«Чернега та інші проти України» (Chernega and Others v. Ukraine)

18.06.2019

Справа стосувалась скарг на порушення прав людей, які протестували проти вирубки дерев в публічному парку для прокладання дороги.

Відсутнє порушення матеріального аспекту статті 3 (заборона катування) щодо сьомого та дев'ятого заявників

Порушення процедурного аспекту статті 3 щодо решти заявників

Порушення пункту 1 статті 6 (право на справедливий суд) щодо першого та другого заявників

Порушення статті 11 (право на мирні зібрання) щодо першого, другого, сьомого та дев'ятого заявників

Відсутнє порушення статті 11 щодо третього, четвертого, п'ятого та шостого заявників

«Петухов проти України (№2)» (Petukhov v. Ukraine (No. 2))

12.03.2019

Справа головним чином стосується скарги ув'язненого на те, що закон України не надає можливості дострокового звільнення для засуджених до довічного позбавлення волі. Заявник, пан Петухов, відбував покарання з 2004 року.

Порушення статті 3, оскільки пан Петухов не мав можливості бути звільненим або мати перегляд його довічного засудження

«Корнейкова та Корнейков проти України» (Korneykova and Korneykov v. Ukraine)

24.03.2016

Справа стосувалась вагітної жінки, яку тримали під вартою та яка стверджувала, що її тримали в наручниках в пологовому будинку, де вона народжувала дитину, а також що вона та її новонароджений син в подальшому тримались в неналежних умовах в установі тримання під вартою, без належної медичної допомоги.

Чотири порушення статті 3

«Луценко проти України» (Lutsenko v. Ukraine) (№ 2)

11.06.2015

Друга заява пана Луценка до Суду, що стосувалася декількох заяв на умови досудового утримання колишнього Міністра внутрішніх справ Юрія Луценка з грудня 2010 до квітня 2012 року та ставлення до нього під час судових засідань.

Порушення статті 3 (заборона нелюдського і такого, що принижує гідність, поводження) у зв'язку з умовами досудового ув'язнення пана Луценка з 28 грудня 2010 до 28 квітня 2011 року

Порушення статті 3 з огляду на умови тримання пана Луценка у дні судових засідань та у зв'язку з тим, що його тримали у металевій клітці під час суду

Відсутнє порушення статті 3 стосовно умов його тримання з 28 квітня 2011 до 10 травня 2011, з 23 травня 2011 до 6 квітня 2012 та 20 квітня 2012 року. Також медичний догляд, наданий панові Луценку під час ув'язнення, відповідав вимогам статті 3

«Луценко проти України» (Lutsenko v. Ukraine)

03.07.2012

Перша заява пана Луценка до Суду (див. справи, розглянуті за статтею 5 Конвенції).

«Салахов та Іслямова проти України» (Salakhov and Islyamova v. Ukraine)

14.03.2013

Ця справа стосувалася відсутності належного медичного догляду, що надавали ув'язненому, який помер від СНІДу через два тижні після звільнення зі слідчого ізолятора.

Три порушення статті 3 через неадекватність медичного догляду, який надавали панові Салахову як у місці тримання під вартою, так і у лікарні, а також зважаючи на те, що його тримали в наручниках у лікарні

Два порушення статті 2 (право на життя; не проведення ефективного розслідування)

«Каверзін проти України» (Kaverzin v. Ukraine)

15.05.2012

Відбуваючи покарання за вбивство, пан Каверзін поскаржився, що внаслідок катування, якого він зазнав у поліцейському відділку, він отримав травму ока, яка призвела до сліпоти в результаті недостатнього медичного догляду під час досудового тримання під вартою.

Чотири порушення статті 3

Відсутність порушення статті 3 стосовно стверджуваної відсутності медичного догляду в місці досудового ув'язнення з вересня 2001 до грудня 2008 року

Згідно зі статтею 46 (обов'язкова сила та виконання рішень Суду) Суд зауважив, що неналежне поводження до пана Каверзіна під

час його перебування у ізоляторі тимчасового тримання під вартою стосується проблеми, наявної в Україні вже тривалий час. Близько 40 рішень Суд уже ухвалив про те, що українська влада була відповідальною за неналежне поводження з особами, які тримаються під вартою в ізоляторах тимчасового тримання, та що за їхніми скаргами не проводять ефективних розслідувань. Станом на сьогодні на розгляді перебуває понад 100 подібних справ. Отже, Суд наголосив, що Україні необхідно у найкоротший строк запровадити відповідні реформи в правовій системі для забезпечення викорінення практики жорстокого поводження із затриманими у ізоляторах тимчасового тримання під вартою.

«Давидов та інші проти України» (Davydov and Others v. Ukraine)

01.07.2010

Неналежне поводження з ув'язненими після тренування спеціальних підрозділів Державного департаменту з питань виконання покарань.

Чотири порушення статті 3

«Яковенко проти України» (Yakovenko v. Ukraine)

25.10.2007

Умови тримання під вартою та медична допомога, яку надавали ВІЛ-інфікованій особі.

Три порушення статті 3

«Кучерук проти України» (Kucheruk v. Ukraine)

06.09.2007

Відсутність адекватної медичної допомоги в установі тримання під вартою; надмірне застосування сили; тримання у наручниках в одиночній камері; відсутність ефективного розслідування скарг заявника щодо неналежного поводження.

Відсутність законодавчо встановленої можливості оскаржити законність примусового досудового ув'язнення у психіатричній лікарні.

Чотири порушення статті 3

Порушення пункту 4 статті 5 (право на свободу та особисту недоторканність)

«Коваль проти України» (Koval v. Ukraine)

19.10.2006

Неналежні умови тримання під вартою та неналежна медична допомога

Порушення статті 3

«Двойних проти України» (Dvovnykh v. Ukraine)

12.10.2006 р.

Неналежні умови тримання під вартою

Порушення статті 3

«Мельник проти України» (Melnik v. Ukraine)

28.03.2006

Переповнені камери, відсутність належної медичної допомоги та незадовільні санітарно-гігієнічні умови. Відсутність ефективного засобу оскарження умов тримання під вартою.

Порушення статті 3

Порушення статті 13 (право на ефективний засіб правового захисту)

[«Афанасьєв проти України» \(Afanasyev v. Ukraine\)](#)

05.04.2005

Неефективне розслідування заяв щодо катування під час тримання під вартою у ізоляторі слідчого тримання

Порушення статті 3

[«Невмержицький проти України» \(Nevmerzhitskiy v. Ukraine\)](#)

05.04.2005

Примусове годування класифіковано як катування

Порушення статті 3

Порушення статей 3 та 13 (право на ефективний засіб правового захисту)

[«Полторацький проти України» \(Poltoratskiy v. Ukraine\)](#)

29.04.2003

Умови ув'язнення осіб, засуджених до смертної кари

Порушення статті 3

Справи про право на свободу та особисту недоторканність

(стаття 5)

[«Сінькова проти України» \(Sinkova v. Ukraine\)](#)

37.02.2018

Справа стосувалася арешту пані Сінькової та тримання під вартою впродовж трьох місяців за смаження яєць на Вічному вогні, могили Невідомого солдата в Києві у 2010 році. На той час вона входила до складу мистецької групи, відомої своїми провокативними публічними акціями. Пізніше вона виклала відео свого вчинку в інтернеті з поясненням, що вона протестувала проти марнування дорогого природного газу.

Відсутнє порушення пункту 1 статті 5 щодо арешту пані Сінькової (право на свободу та особисту недоторканність); він здійснювався на підставі постанови судді й мав на меті гарантувати її присутність у суді, оскільки, попри намагання поліції, її не могли знайти до березня 2011 року. Порушення пунктів 1, 3 та 5 статті 5, оскільки тримання під вартою пані Сінькової з 29 березня до 30 червня 2011 року не мало обґрунтування, а українське законодавство не передбачало права на

отримання компенсації за незаконне тримання під вартою.

Відсутнє порушення статті 10 (свобода вираження поглядів)

[«Ігнатов проти України» \(Ignatov v. Ukraine\)](#)

15.12.2016

Справа стосувалася кримінального провадження проти пана Ігнатова, який скаржився, що національні суди не дотрималися належних стандартів, ухвалюючи постанову про його досудове тримання під вартою та подовжуючи його строк декілька разів.

Порушення пунктів 1, 3 та 4 статті 5

Перша заява пані Тимошенко до Суду, [«Тимошенко проти України \(Tymoshenko v. Ukraine \)»](#), стосувалася скарг, пов'язаних із її досудовим триманням під вартою.

У [рішенні](#), ухваленому Палатою 30 квітня 2013 року, Суд дійшов зокрема до таких висновків: що досудове ув'язнення пані Тимошенко було свавільним; що законності її досудового ув'язнення не було розглянуто належним чином; та що у неї не було можливості вимагати компенсації за незаконне позбавлення свободи всупереч статті 5 Конвенції.

Суд також визнав порушення статті 18 (межі застосування обмежень прав) Конвенції, оскільки її право на свободу було обмежено з інших підстав, ніж ті, що передбачені статтею 5. [Прес-реліз українською](#)

Друга справа [«Тимошенко проти України \(№2\)» \(Tymoshenko v. Ukraine №2 \)](#)

стосувалася справедливості кримінального провадження.

Пані Тимошенко звернулася з декількома скаргами за статтею 6 (право на справедливий суд), статтею 7 (заборона покарання без закону) та статтею 13 (право на ефективний засіб правового захисту). Вона також скаржилася за статтею 18 (межі застосування обмеження прав), стверджуючи, що її справа має політичні мотиви та становить зловживання системою кримінального правосуддя.

Крім цього, справа також стосувалася низки питань за статтею 3 (заборона катування та нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження), статтею 8 (право на повагу до приватного та сімейного життя) і статтею 10 (свобода вираження думки) у поєднанні із статтею 18 Конвенції та статтею 4 Протоколу № 7 (право не бути притягнутим до суду та покараним двічі).

16 грудня 2014 року Суд ухвалив рішення [вилучити справу з реєстру справ за статтею 39 \(досягнення дружнього врегулювання\)](#)

«Луценко проти України» (Lutsenko v. Ukraine)

03.07.2012

Заява у справі відомого опозиційного політика на те, що його арешт і рішення про тримання під вартою були свавільними та незаконними, а також що його не повідомили про підстави арешту.

Два порушення пункту 1 статті 5

Порушення пункту 2 статті 5 (право бути повідомленим про підстави арешту)

Два порушення пункту 3 статті 5 (право негайно постати перед суддею)

Порушення пункту 4 статті 5 (право ініціювати провадження з оскарження законності тримання під вартою)

Порушення статті 18 (межі застосування обмеження прав) у поєднанні зі статтею 5

«Молочко проти України» (Molotchko v. Ukraine)

26.04.2012

Заявник є етнічним німцем і народився у Білорусії. Під час ділової поїздки в Україну в лютому 2010 року його було заарештовано на підставі дозволу на затримання, виданого на його ім'я у Білорусії, де проти нього висунули обвинувачення в організованій злочинності, зловживанні службовим становищем, контрабанді та хабарництві. Його було звільнено в травні 2011 року, і через кілька місяців він поїхав до Німеччини. Він стверджував, що у разі екстрадиції до Білорусії для нього існуватиме загроза катування, нелюдського й такого, що принижує гідність, поводження. Він також скаржився на незаконність, відсутність судового розгляду його справи та на умови його тримання під вартою в очікуванні екстрадиції.

Стаття 3: справу було вилучено з реєстру щодо цієї скарги

Порушення підпункту «f» пункту 1 статті 5 у зв'язку із триманням пана Молочка під вартою з 23 лютого до 23 червня 2010 року та з 29 липня 2010 до 19 травня 2011 року.

Відсутнє порушення підпункту «f» пункту 1 статті 5 стосовно його тримання під вартою з 23 червня до 29 липня 2010 року.

Порушення пункту 4 статті 5 щодо тримання під вартою з 23 лютого до 19 травня 2011 року.

«Ічин та інші проти України» (Ichin and Others v. Ukraine)

21.12.2010

Досудове ув'язнення неповнолітніх осіб у межах розслідування кримінальної справи

Порушення пункту 1 статті 5

Справа стосувалася незаконного ув'язнення двох неповнолітніх осіб, які вкрали продукти й кухонне приладдя зі шкільної їдальні.

«Солдатенко проти України» (Soldatenko v. Ukraine)

23.10.2008

Відсутність правових положень, що регулюють процедуру ув'язнення в Україні до екстрадицією

Порушення підпункту «f» пункту 1 та пункту 4 статті 5 (право на свободу та особисту недоторканність)

Порушення статті 13 (право на ефективний засіб правового захисту)

Суд також дійшов висновку, що екстрадиція заявника до Туркменістану порушуватиме статтю 3 (заборона нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження).

«Горшков проти України» (Gorshkov v. Ukraine)

08.11.2005

Відсутність передбаченої законом України можливості оскаржити законність примусового поміщення у психіатричну лікарню.

Порушення пункту 4 статті 5 (право ініціювати провадження стосовно законності ув'язнення й отримати результат без зволікання)

«Салов проти України» (Salov v. Ukraine)

06.09.2005

Заявник не мав можливості негайно постати перед суддею для перевірки законності його арешту

Порушення пункту 3 статті 5 (право на свободу та особисту недоторканність)

Порушення пункту 1 статті 6 (право на справедливий суд)

Порушення статті 10 (право на свободу вираження поглядів)

Справи щодо статті 6

Право на справедливий суд

«Полях проти України» (Polyakh and Others v. Ukraine)

17.10.2019

Справа стосувалась звільнення п'яти державних службовців відповідно до Закону України «Про очищення влади» від 2014 р.

Порушення пункту 1 статті 6 з огляду на тривалість провадження у справах перших трьох заявників

Див. прес-реліз [українською](#).

«Чжан проти України» (Zhang v. Ukraine)

13.11.2018

Справа стосувалась засудження заявника за вбивство

Порушення пункту 1 статті 6

«Карпюк та інші проти України» (Karpyuk and Others v. Ukraine)

06.10.2015

Стосувалася суду проти семи опозиційних активістів після їх участі у масових протестах у Києві у березні 2001 року.

[Порушення статті 6 стосовно двох заявників у зв'язку з відсутністю певних свідків протягом судового розгляду справи](#)

[Відсутнє порушення статті 6 стосовно одного з заявників, якого видалили із залу суду, а також щодо призначення безоплатного адвоката для одного із заявників](#)

[Порушення статті 11 \(свобода зібрань та об'єднання\) стосовно трьох заявників, які брали участь в організації протестів](#)

[Відсутнє порушень статті 11 стосовно решти заявників](#)

[«Світлана Науменко проти України» \(Svetlana Naumenko v. Ukraine\)](#)

09.11.2004

Цивільний позов

[Порушення пункту 1 статті 6](#)

[«Трегубенко проти України» \(Tregubenko v. Ukraine\)](#)

02.11.2004

[Перегляд справи у порядку нагляду \(екстраординарний порядок\), не обмеженому часовими межами, після ухвалення остаточного рішення порушував принцип юридичної визначеності й право заявника на доступ до суду.](#)

[Порушення пункту 1 статті 6](#)

[Право на доступ до суду](#)

[«Цезар та інші проти України» \(Tsezar and Others v. Ukraine\)](#)

13.02.2018

[Справа стосувалася заяви семи жителів Донецька про те, що вони не могли ініціювати судовий розгляд справ про затримання виплат пенсій та інших соціальних виплат у місті, де вони проживали.](#)

[Відсутнє порушення пункту 1 статті 6](#)

[Право на справедливий суд протягом розумного строку](#)

[«Хлебник проти України» \(Khlebnik v. Ukraine\)](#)

25.07.2017

[Справа, ініційована заявником, якого суд в Луганській області у 2013 році засудив за обвинуваченнями у вчиненні низки злочинів. Заявник скаржився на неспроможність суду розглянути його апеляційну скаргу, оскільки його справа перебувала на території, що більше не була підконтрольною уряду України.](#)

[Відсутнє порушення пункту 1 статті 6](#)

[«Агрокомплекс проти України» \(Agrokompleks v. Ukraine\)](#)

06.10.2011

[Справа стосувалася провадження у справі про банкрутство, ініційованого приватною компанією \(Агрокомплекс\) проти найбільшої компанії-нафтопереробника України \(Лисичанський НПЗ\) для повернення заборгованості. Агрокомплекс скаржився, зокрема, на несправедливість провадження у справі про банкрутство, стверджуючи, що суди не були незалежними та безсторонніми в результаті сильного політичного тиску в справі та зацікавленості органів державної влади у її результаті.](#)

[Три порушення пункту 1 статті 6: національні суди, які розглядали справу не були незалежними; повторне відкриття провадження щодо суми, яку був винен НПЗ, після постановлення в ньому остаточного рішення порушувало принцип юридичної визначеності; справу розглядали протягом надто тривалого часу; порушення статті 1 Першого протоколу \(захист власності\).](#)

[Право викликати та допитати свідків](#)

[«Фамуляк проти України» \(Famulyak v. Ukraine\)](#)

02.05.2019

[Справа стосувалась тверджень заявника про те, що провадження проти нього щодо розбою за обтяжуючих обставин було несправедливим. Зокрема, він стверджував, що його справа була повернута для нового розгляду до іншого судді зза відсутності можливості повторного допиту свідків обвинувачення.](#)

[Заява була визнана неприйнятною як очевидно необгрунтована](#)

Справи, що стосуються статті 7 (заборона покарання без закону)

[«Рубан проти України» \(Ruban v. Ukraine\)](#)

12.07.2016

[Справа стосувалася права на більш короткий строк ув'язнення внаслідок прогалин у законодавстві. Пан Рубан, який відбував довічне позбавлення волі за вбивство за обтяжуючих обставин, стверджував, що його вирок було постановлено у період \(трьохмісячний\), коли смертну кару в Україні було скасовано, а довічне ув'язнення ще не ввели, відтак максимальний строк ув'язнення, до якого його могли засудити, становив 15 років.](#)

[Відсутнє порушення статті 7](#)

Справи про повагу до приватного та сімейного життя (стаття 8)

[«Путістін проти України» \(Putistin v. Ukraine\)](#)

21.11.2013

Справа стосувалася статті, написаної про легендарний "матч смерті", зіграний між українськими футболістами та членами німецької Люфтваффе у 1942 році у Києві. Заявник стверджував, що стаття дискредитувала його батька, який грав у матчі, оскільки натякала на те, що він був колабораціоністом. Він стверджував, що відмова українських судів винести рішення, що зобов'язувало б виправити статтю, була рівноцінною неспроможності захистити репутацію його та його родини.

[Відсутнє порушення статті 8 \(право на повагу до приватного життя\)](#)

[«Гарнага проти України» \(Garnaga v. Ukraine\)](#)

16.05.2013

Справа про відмову органів влади дозволити заявниці змінити по батькові – ім'я, що утворюється від імені батька.

[Порушення статті 8](#)

[«Олександр Волков проти України» \(Oleksandr Volkov v. Ukraine\)](#)

09.01.2013

Справа стосувалася звільнення судді Верховного Суду України.

[Чотири порушення статті 6 \(право на справедливий суд\)](#)

[Порушення статті 8](#)

Відповідно до статей 41 (право на справедливую компенсацію) та 46 (зобов'язувальна сила рішень та їх виконання) Суд, зважаючи на серйозну системну проблему в функціонуванні української судової системи, виявлену в справі пана Волкова, рекомендував Україні якнайшвидше провести реформу системи дисциплінарних проваджень суддів. Також Суд установив, що, зважаючи на особливі обставини справи, Україна повинна відновити пана Волкова на посаді судді Верховного Суду України в найкоротший строк.

[«Тросін проти України» \(Trosin v. Ukraine\)](#)

23.02.2012

Заявник скаржився на обмеження, введені щодо візитів його родини, а також на те, що адміністрація в'язниці читає його кореспонденцію з Європейським судом із прав людини.

[Порушення статті 8](#)

Суд також постановив, що Україна не дотрималася зобов'язань за статтею 34 (право на індивідуальну заяву).

[«Дубецька та інші проти України» \(Dubetska and Others v. Ukraine\)](#)

10.02.2011

Заявники скаржилися на довготривале забруднення навколишнього середовища з боку державної вугільної шахти та вуглепереробної фабрики

[Порушення статті 8](#)

[«Волохи проти України» \(Volokhv v. Ukraine\)](#)

02.11.2006

Таємне стеження за кореспонденцією: українське законодавство не відповідає Конвенції, оскільки немає чітких умов та достатніх гарантій проти зловживань цією системою стеження.

[Порушення статті 8](#)

Батьківські права (стаття 8)

[«Савіні проти України» \(Savinu v. Ukraine\)](#)

18.12.2008

Віддання дітей під державну опіку

[Порушення статті 8](#)

Справи, що стосуються свободи думки, совісті й релігії (стаття 9)

[«Свято-Михайлівська парафія проти України»](#)

[\(Svyato-Mykhaylivska Parafiya v. Ukraine\)](#)

14.06.2007

Реєстрація релігійних об'єднань: відсутність узгодженості й передбачуваності національного законодавства, немає гарантій проти свавілля.

[Порушення статті 9](#)

Свобода вираження думки (стаття 10)

[«Швидка проти України» \(Shvydka v. Ukraine\)](#)

30.10.2014

Справа стосувалася арешту на десять днів представниці української опозиційної партії за те, що вона відірвала стрічку від вінка, який під час церемонії поклав Президент України В. Янукович.

[Порушення статті 10](#)

[Порушення статті 2 Протоколу 7 \(право на перегляд у судовому порядку справ, що стосуються кримінальних злочинів\)](#)

[«Редакція «Праве діло» та Штекель проти України» \(Editorial Board of Pravoye Delo and Shtekel v. Ukraine\)](#)

05.05.2011

Справа переважно стосувалася браку належних гарантій в українському законодавстві стосовно інформації, яку журналісти отримують з інтернету.

[Два порушення статті 10](#)

[«Українська медіа група проти України» \(Ukrainian Media Group v. Ukraine\)](#)

29.03.2005

Штрафи, накладені на ЗМІ у зв'язку з дефаматорними матеріалами.

[Порушення статті 10](#)

**Свобода зібрань та об'єднання
(стаття 11)**

[«Развозжаєв проти Росії та України» \(Razvozhayev v. Russia and Ukraine\)](#)

19.11.2019

Справа стосувалась засудження чоловіка за організацію «масових безпорядків» у травні 2012 року в контексті опозиційних протестів, що призвело до порушення порядку в центрі Москви. Цей випадок був центральним питанням у деяких попередніх справах, які розглядалися Європейським судом з прав людини.

Суд відхилив скаргу заявника за цим положенням, встановивши, що його дії не охоплювались поняттям «мирне зібрання».

[«Веренцов проти України» \(Vyrentsov v. Ukraine\)](#)

11.04.2013

Справа стосувалась заяви активіста-правозахисника на те, що проти нього застосували адміністративне затримання строком на три дні за проведення несанкціонованої демонстрації навіть попри те, що такий дозвіл не був потрібний за законодавством.

[Порушення статті 11](#)

[Порушення статті 7 \(заборона покарання без закону\)](#)

[Порушення пунктів 1 та 3 статті 6 \(право на справедливий суд\)](#)

Суд вирішив, що справа демонструє наявність структурної проблеми, а саме законодавчої прогалини щодо свободи зібрань, яка залишається в Україні з часу розпаду Радянського Союзу

[«Корецький та інші проти України» \(Koretskyv and Others v. Ukraine\)](#)

03.04.2008

Реєстрація об'єднань: національне законодавство надавало виконавчим органам влади необмежені дискреційні повноваження та не відповідало стандартам Конвенції щодо чіткості й передбачуваності.

[Порушення статті 11](#)

[«Корецький та інші проти України» \(Koretskyv and Others v. Ukraine\)](#)

03.04.2008

Реєстрація об'єднань: національне законодавство надавало виконавчим органам влади необмежені дискреційні повноваження та не відповідало стандартам Конвенції щодо чіткості й передбачуваності.

[Порушення статті 11](#)

**Справи про право на ефективний засіб
правового захисту
(стаття 13)**

[«Абухмаїд проти України» \(Abuhmaid v. Ukraine\)](#)

12.01.2017

Справа стосувалась права пана Абухмаїда на проживання на території України.

[Відсутнє порушення статті 13 у поєднанні зі статтею 8 \(право на повагу до приватного та сімейного життя\)](#)

[«Кебе та інші проти України» \(Kebe and Others v. Ukraine\)](#)

12.01.2017

Справа про спроби заявників отримати притулок в Україні.

[Порушення статті 13 у поєднанні зі статтею 3](#)

[Відсутнє порушення статті 3 \(заборона неналежного поведіння\)](#)

[«Меріт проти України» \(Merit v. Ukraine\)](#)

30.03.2004

Затримка у виконанні рішень проти держави або державних підприємств

[Порушення статті 13](#)

Пілотні рішення

[«Сукачов проти України» \(Sukachov v. Ukraine\)](#)

31.01.2020

Справа стосувалась повторюваної структурної проблеми неналежних умов досудового тримання під вартою в Україні.

[Порушення статті 3 \(заборона нелюдського або такого, що принижує гідність, поведіння\) в зв'язку з сукупним впливом переповненості камер, неналежного освітлення, вентиляції, та санітарних умов у камерах, в яких тримався під вартою пан Сукачов, з наявністю тільки однієї години для вправ на день з 2012 до 2017 років](#)
[Порушення статті 13 \(право на ефективний засіб правового захисту\) в зв'язку з відсутністю ефективних заходів правового захисту для оскарження умов тримання під вартою.](#)

[«Юрій Миколайович Іванов проти України» \(Yuriy Nikolayevich Ivanov v. Ukraine\)](#)

15.10.2009

Розглядаючи справу в контексті статті 46, Суд зазначив, що вона стосується двох постійних проблем, що є причиною найчастіших порушень Конвенції, виявлених Судом із 2004 року в понад 300 справах, що стосуються України, – тривалий строк невиконання остаточних рішень національних судів та відсутність ефективного правового засобу. Зважаючи на близько 1400 справ проти України, що розглядались на той час Судом стосовно тих самих питань, Суд дійшов висновку, що в Україні наявна практика, не сумісна з положеннями Конвенції, та всі судді одностайно висловилися за те, що Україна повинна була:

- протягом одного року від дати набуття рішенням статусу остаточного запровадити ефективний механізм, що забезпечить належне та достатнє відшкодування за невиконання рішень національних судів;
- протягом одного року від дати, на яку це рішення набуває статусу остаточного, надати таке відшкодування всім заявникам, заяви яких було подано до винесення цього рішення і чиї справи було доведено до відома українських органів влади.

У разі ненадання такого відшкодування Суд відновить розгляд усіх аналогічних заяв для ухвалення остаточних рішень щодо них. До запровадження таких заходів Суд відкладає на один рік від дати, на яку це рішення набуває статусу остаточного, провадження в усіх нових справах, пов'язаних виключно з невиконанням або затриманням виконання рішень національних судів.

[Порушення пункту 1 статті 6 \(право на справедливий суд\)](#)

[Порушення статті 1 Першого протоколу \(захист власності\)](#)

[Порушення статті 13 \(право на ефективний засіб правового захисту\)](#)

21 лютого 2012 року Суд розглянув стан виконання вказаного пілотного рішення та зазначив, що Україна не прийняла необхідних заходів загального характеру для вирішення питання невиконання судових рішень на національному рівні та – відповідно до пілотного рішення (пункт 100) – вирішив відновити розгляд заяв щодо таких питань.

Справи про захист власності (стаття 1 Першого протоколу)

[«Садоча проти України» \(Sadocha v. Ukraine\)](#)

11.07.2019

Справа стосується скарги заявника на вилучення у нього представниками митної служби 31 000 євро готівкою в аеропорту «Жуляни».

[Порушення статті 1 Першого протоколу](#)

Суд також вирішив, що питання про відшкодування матеріальної шкоди не може бути розглянуто та відклав його розгляд для надання можливості сторонам надати письмові зауваження та проінформувати про досягнення будь-якої угоди. Суд також визнав, що визнання порушення є достатньою сатисфакцією в аспекті відшкодування нематеріальної шкоди.

[«Світлана Ільченко проти України» \(Svitlana Ilchenko v. Ukraine\)](#)

04.07.2019

Справа стосувалась знесення гаража заявниці для будівництва нового житлового комплексу.

[Порушення статті 1 Першого протоколу](#)

[«Фонд «Батьківська турбота» проти України» \(Batkivska Turbota Foundation v. Ukraine\)](#)

09.10.2018

Справа стосувалась позбавлення організації-заявника права власності на частини будівель санаторію, які заявник придбав у Федерації профспілок у 2002 році. Сама Федерація набула право власності на ці будівлі в результаті процесу, який розпочався ще в часів Радянського Союзу. Її право власності було підтверджено у 1997 році судовим рішенням.

[Порушення статті 1 Першого протоколу](#)

[«Зеленчук та Цицюра проти України» \(Zelenchuk and Tsytsyura v. Ukraine\)](#)

22.05.2018

Двоє заявників скаржилися на наявність заборони на продаж землі сільськогосподарського призначення, стверджуючи, що вона порушує їхнє право власності як власників земельних ділянок.

[Порушення статті 1 Протоколу 1](#)

[«Холдинг Соврансавто проти України» \(Sovtransavto Holding v. Ukraine\)](#)

25.07.2002

Неспроможність держави забезпечити можливість ефективного користування правом власності для компанії, що належить заявникові.

[Порушення статті 1 Протоколу 1](#)

Справи, що стосуються виборів (стаття 3 Протоколу 1)

«Мельниченко проти України» (Melnichenko v. Ukraine)

19.10.2004

Свавільна відмова у реєстрації кандидата на посаду народного депутата Верховної Ради України

[Порушення статті 3 Першого протоколу](#)

Інші показові справи, за якими винесено рішення

«Найдов проти України» (Naydyon v. Ukraine)

14.10.2010

Неможливість для заявника, в'язня, що самостійно захищав себе, отримати документи своєї справи з національного суду, необхідні для подання заяви до Європейського суду з прав людини.

[Порушення статті 34 \(право на індивідуальну заяву\)](#)

«Гурепка проти України» (Gurepka v. Ukraine)

06.09.2005

Відсутність права подати апеляційну скаргу на адміністративний арешт, оскільки наявну процедуру перегляду в екстраординарному порядку могли ініціювати виключно прокурор або голова суду вищої інстанції.

[Порушення статті 2 Протоколу 7 \(право на перегляд у судовому порядку справ, що стосуються кримінальних правопорушень\)](#)

Важливі справи, рішення у яких очікується

Міждержавні справи

Станом на зараз до Суду подано п'ять міждержавних заяв України проти Росії.

Дві перебувають на розгляді Великої Палати.

«Україна проти Росії (стосовно Криму)» (Ukraine v. Russia (re Crimea)) (№ 20958/14)

[Слухання](#) Великої Палати відбулось 11 вересня 2019 року.

«Україна проти Росії (стосовно Східної України)» (Ukraine v. Russia (re Eastern Ukraine)) (№ 8019/16)

Обидві справи стосуються тверджень України про порушення Європейської конвенції з прав людини Росією та збройними угрупованнями, які,

як стверджується, контролюються Росією.

Подані заяви стосувалися декількох статей, включаючи статтю 2 (право на життя), статтю 3 (заборона катування, нелюдського й такого, що принижує гідність, поводження), статтю 5 (право на свободу та особисту недоторканність), статтю 6 (право на справедливий суд).

7 травня 2018 року Палата, що розглядала заяви, вирішила відмовитись від юрисдикції на користь Великої Палати.

Три заяви перебувають на розгляді Палати

«Україна проти Росії (II)» (Ukraine v. Russia (II)) (№ 43800/14) було подано 13 червня 2014 року, стосується стверджуваного викрадення трьох груп дітей у Східній Україні та їхнього тимчасового вивезення до Росії тричі у період з червня до серпня 2014 року.

«Україна проти Росії (VII)» (Ukraine v. Russia) (№ 38334/18) було подано 11 серпня 2018 року та стосується ув'язнення й переслідування громадян України за різними кримінальними обвинуваченнями.

«Україна проти Росії (VIII)» (Ukraine v. Russia) (№ 55855/18) було подано 29 листопада 2018 року та стосується випадку з військово-морськими силами, який мав місце у Керченській протоці у листопаді 2018 року. У результаті три українські військові кораблі та їх команди було захоплено.

«Україна проти Росії (III)» (Ukraine v. Russia) (№ 49537/14) було вилучено із реєстру справ після того, як Уряд України заявив, що він не має наміру підтримувати заяву.

Індивідуальні заяви щодо військових дій на сході України та подій в Криму

Наразі на розгляді Суду перебувають більше 6 500 індивідуальних скарг, які стосуються подій в Криму або військових дій на сході України. Серед них Суд повідомив Уряду про заяви, подані родичами жертв авіакатастрофи Малазійського літака МН-17 у липні 2014 року (**«Іоппа проти України» (Ioppa v. Ukraine) та 3 інші заяви, № 73776/14, та «Айлі та інші проти Росії» (Ayley and Others v. Russia), № 25714/16 та «Анлайн та інші проти Росії» (Anqline and Others v. Russia) № 56328/18;** справа української військової льотчиці, яку протягом двох років утримували озброєні групи в Україні та Росії (**«Савченко проти Росії» (Savchenko v. Russia), № 50171/14)** та справа ув'язненого українського кінорежисера Олега Сенцова

(«Сенцов проти Росії» (Sentsov v. Russia), № 48881/14).

Додаткову інформацію можна знайти у [прес-релізі](http://hudoc.echr.coe.int/engpress?i=003-6172867-7998333), опублікованому 27 серпня 2018 року (<http://hudoc.echr.coe.int/engpress?i=003-6172867-7998333>), 17 грудня 2018 року (<http://hudoc.echr.coe.int/engpress?i=003-6282063-8189102>), та від 4 квітня 2019 року (<http://hudoc.echr.coe.int/engpress?i=003-6376180-8356050>).

Інші важливі справи, що очікують розгляд

Справи, що стосуються протестів у Києві у 2013 та 2014 роках

[«Дерев'янка проти України» \(Derevyanko v. Ukraine\) \(№ 7684/14\)](#)

Про справу було повідомлено уряд України у лютому 2014 року

Заявник посилається на статті 2 (право на життя), 3 (заборона нелюдського або такого, що принижує людську гідність, ставлення), 11 (свобода зібрання та об'єднань) та 13 (право на ефективний засіб правового захисту) Конвенції та статтю 1 Першого протоколу (захист власності).

Прес-реліз [українською](#)

[«Сіренко проти України» \(Sirenko v. Ukraine\) \(№ 9078/14\)](#)

Про справу повідомлено уряд України у січні 2014 року

Заявник посилається на статтю 3 (заборона нелюдського або такого, що принижує гідність, поведження), статтю 5 (право на свободу та особисту недоторканність), статтю 11 (свобода зібрання та об'єднань) та статтю 13 (право на ефективний засіб правового захисту) Конвенції.

Прес-реліз [українською](#)

Див. також справи, що очікують розгляду "Рабченюк проти України (Rabchenyuk v. Ukraine)", № 9873/14 – [повідомлено](#) в березні 2014 року та "Луценко проти України (Lutsenko v. Ukraine)" (№ 12482/14) – [повідомлено](#) у березні 2014 року.

Справи, що стосуються стверджуваних переслідувань політиків органами влади

[«Івашченко проти України» \(Ivashchenko v. Ukraine\) \(№ 41303/11\)](#)

Про заяву було повідомлено Уряд України 15.04.2012 року

Інші справи, повідомлені Уряду

[«Грубник проти України» \(Grubnyk v. Ukraine\) № 58444/15\)](#)

Уряд було повідомлено про справу в квітні 2016 року

Справа стосується арешту заявника за підозрою у терористичній діяльності.

Посилаючись на статтю 5 (право на свободу та особисту недоторканність) Конвенції, пан Грубник стверджує, що наказ про його арешт був виданий тільки на другий день після його затримання, що його не проінформували належним чином про причини арешту, а також що він не мав достатньо часу для вивчення документів, які стосуються його справи до моменту судового слухання, на якому вирішувалось питання щодо запобіжного заходу. Також заявник стверджує, що національне законодавство не дозволяло, без винятків, перебування на свободі до початку судового провадження осіб, яких підозрюють у терористичній діяльності. Він також стверджує, що формулювання, використані в постанові про його арешт, порушують принцип презумпції невинуватості.

[«Пастрада проти України» \(Pastrama v. Ukraine\) \(№ 54476/14\)](#)

Уряд України було повідомлено про справу 17 грудня 2015 року

Вона стосується заяв заявника на те, що органи державної влади брали участь у руйнуванні табору ромів, де він проживав, і що за цим фактом не проводили ефективного розслідування. Заявник посилається на статті 3 (заборона нелюдського або такого, що принижує гідність, поведження) та 14 (заборона дискримінації) Конвенції та статтю 1 (загальна заборона дискримінації) Протоколу № 12 Конвенції.

[«Лещенко проти України» \(Leshchenko v. Ukraine\) \(№ 14220/13\)](#)

Уряд було повідомлено про справу в січні 2015 року

Справа стосується відмови українських органів влади надати заявникові, українському журналісту, інформацію щодо продажу земельної ділянки Президенту України.

Пан Лещенко посилається на статтю 10 (свобода вираження поглядів) Конвенції.

[«О.М. і Д.С. проти України» \(O.M. and D.S. v. Ukraine\) \(no. 18603/12\)](#)

Уряд було повідомлено про справу у січні 2013 року

Справа здебільшого стосувалась свавільного вислання шукачів притулку – колишнього високопосадовця в Киргизстані (перша заявниця) та її неповнолітнього сина (другий заявник) – з території України.

Заявники скаржились за статтею 3 (заборона нелюдського та такого, що принижує гідність, поводження), статтею 13 (право на ефективний засіб правового захисту) та статтею 5 (право на свободу та особисту недоторканість) Конвенції.

**Контактний номер телефону
прес-служби ЄСПЛ: +33 (0)3 90
21 42 08**